

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība

Bruņinieku 29/31, Rīga, LV – 1001

Tālrunis: 67270351, 67035960

Fakss: 67276649, E-pasts: lbas@lbas.lv

Juridiskā adrese: Bruņinieku 29/31, Rīga, LV – 1001

Reģ. Nr.: LV50008043851

SEB Latvijas Unibanka, kods: UNLALV2X002

Konts: LV68UNLA0002000695682

2010.gada 18.jūnijā

Nr.

Labklājības ministrijas
Darba departamentam

NTSP

Par Informatīvo ziņojumu par priekšlikumiem risinājumiem koplīgumos ietverto normu piemērošanai pašreizējos ekonomiskajos apstākļos

Izskatot informatīvo ziņojumu, **LBAS izsaka šādus iebildumus, kurus lūdz atspoguļot informatīvajā ziņojumā:**

1. Informatīvajā ziņojumā ir pamatoti norādīts, ka “koplīguma mērķis ir uzlabot darba attiecību kvalitāti”, “SDO uzskata, ka tieši šā brīža ekonomiskajos apstākļos koplīgumu darbību vēlams ne tikai nesašaurināt, bet tieši paplašināt”, tomēr Valdības un Saeimas rīcība pieņemot Atlīdzības likumu, ir vērsta tieši pretēji uz koplīgumu lomas samazināšanu un sašaurināšanu.

1.1. Koplīgumu ierobežošanas mēģinājumi iesākās jau ar likumu „Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009.gadā”.

18.12.2008 LBAS vērsās pie Tiesībsarga ar lūgumu izvērtēt vai šī likuma normas nav pretrunā ar vispārējiem tiesību principiem un Latvijas Republikas Satversmi.

Diemžēl, atbildi neesam saņēmuši līdz šai dienai, kas liek izteikt bažas par Tiesībsarga spēju efektīvi risināt būtiskus jautājumus.

1.2. Šobrīd Atlīdzības likuma 3.panta 3.daļā ir noteikts aizliegums koplīgumos paredzēt un izmaksāt citādu atlīdzību kā noteikta likumā, savukārt, 3.panta 4.daļā ir noteikts izņēmums, ka darba koplīgumā var paredzēt atlīdzību tikai par:

- darba dienas ilguma saīsināšanu vairāk par vienu stundu pirms svētku dienām;
- vienu apmaksātu brīvdienu pirmajā skolas dienā sakarā ar bērna skolas gaitu uzsākšanu 1.— 4.klasē un
- ne vairāk kā trīs apmaksātas brīvdienas sakarā ar stāšanos laulībā.

Šādas papildus sociālās garantijas ir orientētas un jauniem cilvēkiem, tādējādi gados vecāki vai jau precējušies darbinieki tiek diskriminēti, jo uz viņiem vienīgi varēs attiecināt saīsinātas darba dienas nosacījumu.

LBAS norāda, ka šāds regulējums nesamērīgi ierobežo LR Satversmē noteiktās strādājošo tiesības darba koplīgumos vienoties par labākiem nodarbinātības noteikumiem. Tādēļ 23.03.2010 LR Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija tika aicināta atbalstīt LBAS priekšlikumu papildināt Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma 3.panta 4.daļu ar nosacījumu, kas dod *tiesības darba koplīgumos vienoties par citām papildu sociālajām garantijām, to apmaksai neparedzot vairāk kā 10% no atalgojumam piešķirto līdzekļu apjoma*. Kaut arī Saeimas juridiskajam birojam nebija iebildumu, komisija neatbalstīja šādu priekšlikumu.

- 1.3. Valsts iejaukšanās jau noslēgto darba koplīgumu izpildē ir biedrošanās brīvības pārkāpums.¹ Šajā sakarā Biedrošanās brīvības komiteja ir uzsvērusi, ka valsts institūcijai piešķirtās finanšu pilnvaras nevar būt par iemeslu konkrētās institūcijas noslēgtā darba koplīguma neievērošanai un ka valsts institūciju finanšu pilnvaru īstenošana tādā veidā, kas liedz vai ierobežo tās noslēgto darba koplīgumu izpildi, neatbilst brīvo kolektīvo pārrunu principam.²

Tāpat nav pieļaujama, piemēram, ministru prezidenta vai ekonomikas ministra publisku norādījumu sniegšana par to, kādiem jābūt uzņēmumā noslēgta darba koplīguma nosacījumiem.

Pie šādiem apstākļiem LBAS pievienojas LDDK izteiktajam viedoklim, ka “pašreiz pieņemtie lēmumi būtu jāapstrīd Satversmes tiesā”.

2. LBAS nepiekrīt informatīvā ziņojuma secinājumu daļā norādītajam, ka:

- 2.1. “dažāda apmēra un nosacījumu finansiālo ieguvumu sniegšanas regulējumam būtu jābūt vienotam neatkarīgi no tā, vai ir noslēgts koplīgums, vai nav.”

LBAS norāda, ka ņemot vērā darbinieku tiesības veidot arodbiedrības, lai aizstāvētu savas tiesības un koplīguma mērķi uzlabot darbinieku stāvokli, ir jānodrošina darba koplīguma ietvaros vienoties par dažām sociālajām garantijām.

- 2.2. “jau šobrīd Atlīdzības likumā paredzētais regulējums attiecībā uz koplīgumos paredzamajiem papildus labumiem darbiniekiem, ir atbilstošs Latvijai saistošām tiesību normām. Vienīgais diskusiju objekts šajā sakarā varētu būt, vai ir iespējams un nepieciešams paplašināt jautājumu loku, par kuru sociālie partneri var vienoties koplīgumos.”

LBAS neuzskata Atlīdzības likumā paredzēto regulējumu par atbilstošu, jo ir nepieciešams paplašināt to jautājumu loku, par kuru sociālie partneri var vienoties koplīgumos.

3. LBAS norāda, ka lai īstenotu SDO ieteikumus paplašināt koplīgumu nozīmi, steidzami būtu nepieciešams:

- 3.1. veikt grozījumus Atlīdzības likuma 3.panta 4.daļā paplašinot iespējas darba koplīgumos vienoties par papildu sociālām garantijām;

¹ ESF projekta „Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības administratīvās kapacitātes stiprināšana” 4.2.aktivitātes „Normatīvo aktu un politikas dokumentu ekspertīze” ES normatīvo aktu un politikas dokumentu ekspertīzes 2010.gada marta ziņojums „Darba attiecību specifika publiskajā sektorā. Kolektīvās pārrunas un darba koplīgumi publiskajā sektorā”, 5.lpp.

² Turpat., 10.lpp.

- 3.2. nodrošināt, ka darba koplīgumos paredzētās papildu sociālās garantijas tiek iekļautas darba devēja attaisnotajos izdevumos, tādējādi samazinot nodokļu slogu.
4. Papildus lūdzam Informatīvajam materiālam uz NTSP sēdi pievienot ESF projekta „Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības administratīvās kapacitātes stiprināšana” 4.2.aktivitātes „Normatīvo aktu un politikas dokumentu ekspertīze” ES normatīvo aktu un politikas dokumentu ekspertīzes 2010.gada marta ziņojumu „Darba attiecību specifika publiskajā sektorā. Kolektīvās pārrunas un darba koplīgumi publiskajā sektorā”.

Priekšsēdētājs

Pēteris Krīgers